

Z odborného seminára Gerontopsychiatria v praxi všeobecného lekára (28. máj 2009, Bratislava)

MUDr. Elena Žigová

Psychiatrická nemocnica Philippa Pinela, Pezinok

Odborný seminár Gerontopsychiatria v praxi všeobecného lekára sa uskutočnil 28. mája 2009 v kongresových priestoroch City Hotelu Bratislava v Bratislave. Podujatie zamerané na medziodborové vzdelávanie lekárov prvého kontaktu zorganizovala spoločnosť Solen pod záštitou Gerontopsychiatrickej kliniky SZU pri Psychiatrickej nemocnici Philippa Pinela v Pezinku.

Via pract., 2009, 6 (6): 278

Gerontopsychiatria je subšpecializácia psychiatrie – odbor, zaoberajúci sa **liečbou pacientov s duševnými ochoreniami vo veku nad 65 rokov**. Vzhľadom na vekové rozloženie pacientúry praktických lekárov, môžu byť poznatky z gerontopsychiatrie pre ich prax veľmi prínosné. Týka sa to diferenciálne diagnostického pohľadu na rôzne somatické ťažkosti pacientov, ktoré môžu byť v tomto veku prejavom nepoznanej duševnej poruchy, či choroby v pozadí, ďalej rozlišovania somatogénnych duševných porúch v senu, ale aj širokej oblasti organických duševných porúch, zvlášť demencií.

Seminára sa zúčastnilo 58 účastníkov, prevažne praktických lekárov. **Odborný program** bol zameraný na **duševné poruchy v senu**, s dôrazom na **rozpoznávanie ich symptómov** už u **lekára prvého kontaktu**, a potom bezprostredne na **ďalší manažment pacienta** s cieľom zabezpečiť mu včasnú **adekvátnu starostlivosť príslušného špecialistu**.

Komunikácia so staršími pacientmi s príznakmi duševnej poruchy

Prvý blok prednášok sa orientoval na všeobecnú problematiku – verbálny a nonverbálny spôsob kontaktu lekára so starším pacientom, ktorý javí príznaky psychickej poruchy, či poruchy v kontakte s takýmto pacientom, často neschopným rozoznať a sformulovať svoje ťažkosti a na psychické ochorenia v senu všeobecne. V prednáške **Starší pacienti v ambulancii praktického lekára** MUDr. P. Belan rozobral praktické poznatky zo svojej dlhoročnej praxe o kontakte so starším pacientom, najmä s takým, ktorý trpí kognitívnym deficitom. Prehľadne uviedol zásady psychologického prístupu pre získanie dôvery pacienta, venovanie mu dostatku času a sústredenej pozornosti, aby mohol sformulovať svoje ťažkosti, orientoval sa na prekonávanie porúch kontaktu pri senzoričných deficitoch starších osôb, ale aj ich nedôvery či úzkosti.

Nasledovala prehľadná prezentácia MUDr. M. Kalaša **Duševné poruchy v senu** s mnohými praktickými poznámkami. V úvode boli rozobraté špecifiká veku senu a rôznych duševných porúch, hlbšie bola rozobratá problematika a zvláštnosti depresívnych porúch v senu. Cenné boli diferenciálne diagnostické poznámky, so zdôrazňovaním úskalí v rozpoznávaní depresívnych porúch najmä v senu, farmakogénne navodených duševných porúch a somatogénne podmienených depresí. V ďalšom sa referujúci venoval úzkostným poruchám, často skrytým za somatickými príznakmi. Dotkol sa paranoidných stavov a porúch vnímania, ktoré môžu mať rôznu genézu. V stati farmakológia vymenoval úskalia terapie psychofarmakami so zvláštnym upozornením na riziká dlhodobého podávania benzodiazepínov. Po prvom bloku sa rozprúdila bohatá a pre prax užitočná diskusia účastníkov – všeobecných lekárov so psychiatrami.

Včasné zacytenie demencií v ambulanciách všeobecného lekára

Seminár pokračoval po prestávke druhým blokom prednášok zameraných na problematiku demencií v senu – obsahlo a inštruktívne podaný prehľad MUDr. M. Královej **Demencia v ambulancii praktického lekára** a s ním súvisiaca a nadväzujúca prezentácia MUDr. E. Žigovej **Včasné zacytenie demencie**, ktorá bola zameraná najmä na rozpoznanie prvotných príznakov a tak i efektívnejšiu liečbu demencií.

V prednáške MUDr. Královej boli inštruktívne podané kritériá na rozpoznanie demencie, diferenciálne diagnostické pohľady, klinické prejavy, upozorňujúce na demenciu, pomocné diagnostické inštrumenty vhodné pre praktických lekárov. Dôraz bol kladený na včasnosť diagnostiky demencie ako základ pre úspešnosť liečby kognitívami.

MUDr. Žigová sa orientovala na situáciu vo výskyte Alzheimerovej choroby a demencie na Slovensku, dopady tejto závažnej choroby nielen

na pacienta, ale aj na jeho rodinu, rozoberala príčiny poddiagnostikovania ochorenia. Citovala prieskum uskutočnený na Slovensku medzi 101 psychiatrami a 102 neurológmi, ktorí mali zodpovedať otázku: „*v ktorom štádiu Alzheimerovej demencie sa do Vašej ambulancie dostanú pacienti najčastejšie?*“ Bolo zistené, že k neurológovi prídu pacienti v 60 % už v pokročilom štádiu ochorenia a v 3 % v neskorom, ku psychiatrovi dokonca až 86 % pacientov príde v pokročilom a neskorom štádiu. Prednášajúca upozornila na webovú stránku **www.starobanaruby.sk**, ktorá poskytuje informácie o tejto chorobe, ako aj na možnosť informovať sa na tejto stránke priamo u odborníka – psychiatra o konkrétnych záležitostiach.

V závere prezentácie bola **výzva Výboru gerontopsychiatrickej sekcie SPS praktickým lekárom**, aby zvýšili svoju **vnímavosť** voči možným **prvým prejavom Alzheimerovej choroby** a ponúknutím dotazníka pre pacientov a ich blízke osoby. Bolo vydaných 200 tisíc letákov rozposlaných 2300 praktickým lekárom v septembri 2008 a januári 2009 s cieľom umožniť včasné zacytenie a spomalenie progresie choroby adekvátnou liečbou, ktorá môže zlepšiť kvalitu života pacienta a jeho blízkych. Po bloku nasledovala diskusia, ktorej hlavným prínosom bola možnosť vzájomne sa informovať a objasňovať problematiku duševných porúch u lekára prvého kontaktu.

Skladba odborného programu a reakcie účastníkov na prezentované témy vedie k poznatku, že takéto odborné akcie sú veľmi užitočné pre prax a že by bolo vhodné pokračovať v nich aj naďalej a rozšíriť ich celoslovensky.

MUDr. Elena Žigová
predsedkyňa Gerontopsychiatrickej sekcie Slovenskej psychiatrickej spoločnosti
Psychiatrická nemocnica Philippa Pinela
Malacká cesta 63, 902 18 Pezinok
zigova@pnpp.sk

